

§ 33

Vastaus kirkkovaltuustoaloitteeseen 4.6.2024 § 24

Asianumero: 386/04.04/2024

Kirkkoneuvosto 1.10.2024, § 134

Hollolan seurakunnan kasvatustyö on muutoksessa ja murroksessa. Työntekijäkokoonpanoon on tullut muutoksia muun muassa uuden kasvatustyön johtavan viranhaltijan myötä. Kirkossa on joitakin vuosia sitten otettu käyttöön Polku-toimintamalli, jonka myötä Hollolan seurakunnassakin on siirrytty yhteen kasvatustyön ajattelutapaan aiemmin eriytyneiden varhaiskasvatuksen ja nuorisotyön työalojen sijaan. Vanhassa ajattelutavassa muodostui herkästi kiulu alle kouluikäisten ja kouluikäisten toiminnan väliin, nyt tavoitteena on huolehtia tasapuolisesta ja jatkuvasta kristillisestä kasvatuksesta eri ikäluokkien keskuudessa.

Merkittävä vaikuttaja kasvatustyön ratkaisuihin on syntyvyyden muutokset seurakunnassamme. Kaksi tilastollista esimerkkiä:

1. Vuonna 2005 kuvitteellisessa (Kärkölä, Padasjoki ja Kuhmoinen olivat vielä itsenäisiä seurakuntia, muta tässä tilastossa ne kulkevat Hollolan seurakunnan mukana) kastettiin 358 henkilöä, heistä valtaosa vauvoina. Vuonna 2022 kastettiin 122 henkilöä, heidän joukossansa muutamia rippikouluikäisiä. Tälle kehitykselle suurin selittävä tekijä on suorastaan romahtanut syntyvyys, olkoonkin että myös kastettujen määrä koko ikäluokasta on laskenut ollen noin 70 % vuonna 2022.
2. Ikäryhmäpoiminnan (katsottu 19.6.2024 Kirjuri) mukaan seurakunnassamme on 1776 iältään 0-9-vuotiasta seurakuntalaista ja 3200 iältään 10-19-vuotiasta seurakuntalaista. Isoin ikäryhmämme oli 70-79-vuotiaat, joita ko. tilastossa oli 3589 henkilöä.

Jälkimmäisen tiedon valossa olemme viime vuosina siirtäneet kasvatustyön resursseja 0-9-vuotiaista vanhempaan 10-19-vuotiaden ikäluokkaan muun muassa siten, että lastenohjaajat ovat työskennelleet alakouluikäisten Kaakaokorneri-toiminnassa. Osin kyse on ollut uusien työtehtävien miettimisestä lastenohjaajille, koska perinteisen päiväkerhotoiminnan vetovoima on heikentynyt, mikä ilmenee selkeästi myöhemmin esitettävästä tilastosta. Päiväkerhotoiminnan vetovoiman heikkenemisille muita selittäviä tekijöitä ovat esimerkiksi kuntien kehittyneet varhaiskasvatuksen palvelut sekä esikoulu 6-vuotiaille. Lisäksi on hyvä huomata, että päiväaikaan sijoittuva perinteinen päiväkerhotyö on palvellut vain sellaisia perheitä, joissa pystytään kuljettamaan lasta päiväaikaan päiväkerhoon. Valtaosa pikkulapsiperheistä jäänee tämän mahdollisuuden ulkopuolelle.

Keväällä 2024 Hollolan seurakunnassa päätettiin operatiivisena päätöksenä, että seurakunta ei aloita enää syksyllä 2024 päiväkerholukukautta, vaan kasvatustyön resurssit suunnataan muun tyyppisiin toimintoihin. Niistä lisää myöhemmin. Päätöksestä tiedotettiin maaliskuussa 2024. Päätös ei tullut yllätyksenä kasvatustyön työntekijöille, sillä jo useiden vuosien ajan oli käyty työntekijöiden keskuudessa keskustelua päiväkerhotyön tulevaisuudesta lakkautettujen kerhojen, toimipisteiden sekä täyttämättä jätettyjen lastenohjaajien toimien myötä. Vähintäänkin 2010-luvulta lähtien on nähty päiväkerhotoiminnan vetovoiman hiipuminen.

Päätös nähtävästi yllätti kuitenkin osan päiväkerholaisten aktiivisista vanhemmista sekä luottamushenkilöistä. Seurakuntaan jätettiin vetoamus ”Päiväkerhotoiminnan lopettamista vastaan”, jolla oli 193 allekirjoittajaa (allekirjoittajissa alaikäisiä ja muiden paikkakuntien asukkaita) sekä kirkkovaltuustoaloite 4.6.2024 § 24.

Seuraava taulukko kuvaa päiväkerhotoiminnan kehityskaaria.

Päiväkerhotoiminnan kehitystä 2010-2024

2010-luvun alkua	Vuonna 2019	Vuonna 2024
Päiväkerholaisia <ul style="list-style-type: none">Hollola 190Hämeenkoski 10Kärkölä 40Padasjoki 30Kuhmoinen 25	Päiväkerholaisia <ul style="list-style-type: none">Hollola 120Hämeenkoski 6Kärkölä 12Padasjoki 10Kuhmoinen 10	Päiväkerholaisia <ul style="list-style-type: none">SovituksenkirKKo 21Vesikansa 14Kärkölä 14Kuhmoinen 4-6
Lastenohjaajia <ul style="list-style-type: none">Hollola+Hämeenkoski 14Kärkölä 1-3Padasjoki 21Kuhmoinen 1	Lastenohjaajia <ul style="list-style-type: none">Hollola/Hämeenkoski/Kärkölä 7Padasjoki 1Kuhmoinen 1	Lastenohjaajia <ul style="list-style-type: none">Hollola /Kärkölä 5Kuhmoinen 1 (osa-aikainen)
Toimipisteitä <ul style="list-style-type: none">Hollola 10Kärkölä 3Padasjoki 2-3Kuhmoinen 2-3	Toimipisteitä <ul style="list-style-type: none">Hollola 3Kärkölä 1Padasjoki 1Kuhmoinen 1	Toimipisteitä <ul style="list-style-type: none">Hollola 2Kärkölä 1Kuhmoinen 1
Päiväkerhoryhmiä <ul style="list-style-type: none">Hollola 16Hämeenkoski 1Kärkölä 3Padasjoki 3Kuhmoinen 3	Päiväkerhoryhmiä <ul style="list-style-type: none">Hollola 5Hämeenkoski 1Kärkölä 1Padasjoki 1Kuhmoinen 1	Päiväkerhoryhmiä <ul style="list-style-type: none">Hollola 3Kärkölä 1Kuhmoinen 1

Päiväkerhotyö ei nykytilanteessa ole voinut enää palvella pikkulapsiperheitä tasapuolisesti eri puolilla seurakuntaa. Epäilemättä vuosi vuodelta hiipuvaa päiväkerhotyötä olisi voitu jatkaa yhä vuonna 2024, mutta kehityssuunta vaikuttaa ilmeiseltä. Toimintaa olisi voitu jatkaa muista alueista poiketen ainakin SovituksenkirKKon ja Vesikansan toimipisteissä, muualla epävarmemmin. Ryhmissä on esimerkiksi Kärkölään kohdalla ollut vuosittaista vaihtelua lasten määrissä. Arvovalintojahan nämä ovat. Vielä on syytä todeta, että jokavuotinen ilmiö on ollut se, että osallistuvien lasten määrä laskee syyskaudesta kevääseen, kun perheiden tilanteet muuttuvat.

Millaista varhaiskasvatusta syksyllä 2024?

Varhaiskasvatusta toteutetaan Hollolan seurakunnassa syksyllä 2024 perhekerhoissa, "Pikku helpissä" (lastenhoitoapu), leireillä, retkillä ja tapahtumissa (esimerkkeinä "Ilon kekkerit", "Vauvojen metsäkylpy", "Pyhäinpäivän lyhtyseikkailu", "Yö kirkossa", "Jouluaskarteluillat" jne.), päivähoiton kirkoissa ja vierailulla, yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (esim. MLL) sekä "arkipyhiksissä". Arkipyhiksissä sijoittuu päiväaikaan, ja sisältää samantyyppisiä elementtejä kuin päiväkerho. Arkipyhiksissä pyritään tekemään yhteistyötä koulutettujen vapaaehtoisten pyhäkouluohjaajien kanssa. Sunnuntaipäiviin sijoittuneissa pyhäkouluissa osallistujamäärät olivat myös laskeneet, esimerkiksi toimintakauden 2023-2024 pyhäkouluista lähes puoleen ei osallistunut yhtään lasta. Nyt on koetettu hakea synergiaa palkattujen lastenohjaajien ja vapaaehtoisten pyhäkouluohjaajien työstä. Ainakin SovituksenkirKKossa on löydetty arkipyhiksiin.

Päiväkerhotyö yleensä sovitaan lukuvuoden mittaiseksi syksystä kevääseen, ja siten se on sitonut työntekijäresurssit varsin pitkälti. Syksyn 2024 tapa tehdä varhaiskasvatusta mahdollistaa kokeilevemmän työotteen. On kuitenkin aivan mahdollista palata tekemään seurakunnan varhaiskasvatusta päiväkerhoissa, mikäli se nähdään parhaaksi mahdolliseksi tavaksi toteuttaa kristillistä kasvatusta pikkulasten ja heidän perheittensä parissa. Tässä kohdassa lienee kuitenkin hyvä antaa hieman työrauhaa asian kehittämisen osalta uudelle kasvatustyön johtavalla viranhaltijalle sekä hänen tiimilleen.

Vielä vastauksen kirkkovaltuustoaloitteen 4.6.2024 § 24 toimenpidevaatimukseen (kts. liite):

1. Emme ole laatineet tutkimusta aiheesta, mutta koettaneet kuvata kehitystrendiä. Kokemus on osoittanut, että pikkulapsiperheiden tilanteet usein muuttuvat yhdenkin toimintavuoden aikana. Toiminnan lisääminen iltoihin ja viikonloppuihin lisää erilaisten perheiden osallistumismahdollisuuksia.
2. Seurakuntalaisia kuulemismahdollisuuksia tulee lisätä. Tämä on myös uuden kirkkolain (2023) henki. Haaste onkin mitä ilmeisemmin siinä, missä asioissa on syytä järjestää erillinen kuulemistilaisuus ja missä ei. Seurakunnassa kuitenkin on jatkuvasti vireillä erilaisia muutoksia liittyen seurakunnan toimintaan, henkilöstöön ja kiinteistöihin. Kirkkoherran arvio on ollut, että päiväkerhotoiminnan lakkauttaminen jo pitkään jatkuneen kehityssuunnan jälkeen ei olisi ollut laajuudeltaan niin merkittävä, että se olisi vaatinut erillisen seurakuntalaisten kuulemistilaisuuden. Jälkikäteen arvioituna olisi ollut viisasta toimia toisin. Syksyllä 2024 seurakuntalaisia kuullaan ”signaalihuonetyöskentelyissä”.
3. Kirkkovaltuuston toimenpidevaatimuksen 3. kohdan sisällöt kuuluvat ehkä ennemminkin kirkkoneuvostolle kirkkovaltuustolle. Kirkkolain mukaan:

”Kirkkoneuvosto, jollei toisin säädetä tai määrätä:

- 1) johtaa yleisesti seurakunnan toimintaa;
- 2) valvoo seurakunnan etua, edustaa seurakuntaa ja käyttää sen puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa;
- 3) johtaa seurakunnan hallintoa ja viestintää sekä seurakunnan talouden ja omaisuuden hoitoa;
- 4) tekee seurakunnan puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet.”

Luonnollisestikin kirkkovaltuustoa on pidettävä ajan tasalla merkittävimpien toimintaan, kiinteistöihin tai henkilöstöihin liittyvistä kehityshankkeista. Kirkkoneuvostolla on kuitenkin jo tiheämmän kokousrytminsä takia toimia ripeämmin kiireellisten asioiden suhteen. Adressi päiväkerhotoiminnan lopettamista vastaan on kirjattu tiedoksi kirkkoneuvostossa 18.6.2024 § 108 ja tämä pykälä koskee kirkkovaltuustoaloitetta 4.6.2024 § 24.

4. Vaihtoehtojen arviointia harjoitetaan toimintakaudella 2024–2025. Millaiset uudet varhaiskasvatuksen innovaatiot toimivat? Tavoitetaanko näillä lapsia ja perheitä? Onko syytä edetä ripeästi eteenpäin uusien metodien kanssa, vai onko viisaampaa ottaa askeleita taaksepäin? Kirkon varhaiskasvatusta ei sido painava lainsäädäntö, vaan on mahdollista edetä luovasti seurakuntaa parhailla mahdollisilla tavoilla palveleviin ratkaisuihin. Varhaiskasvatuksen kehittäminen edelleenkin kuuluu lähinnä operatiiviseen toimintaan ja on luonteeltaan jatkuvaa. Kasvatustyön kokonaisuudessa lähinnä rippikoulua koskee säädellympi ohjeistus.

Lapsivaikutusten arviointi (KJ 10 luku 4 §):

Lapsen edun edistämiseksi kirkollisen viranomaisen on päätöksen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon sen vaikutukset lapsiin. Vaikutusten arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäisenä

Asialla on merkittävällä tavalla vaikutusta lasten ja nuorten asemaan. Seurakunnan on tarkoin harkittava sitä millaisilla päätöksillä se parhaiten ja tasapuolisimmin edistää lasten ja nuorten asemaa.

Valmistelu: Kirkkoherra Timo Huttunen

Esittelijä

Kirkkoherra Huttunen Timo

Päätösehdotus	Kirkkoneuvosto merkitsee asian tiedoksi, ja lähettää sen tiedoksi kirkkovaltuustolle.
Päätös	Esitys hyväksyttiin.

Kirkkovaltuusto 15.10.2024

Esittelijä	Kirkkoherra Huttunen Timo
Päätösehdotus	Kirkkovaltuusto merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	Kirkkovaltuusto merkitsi asian tiedoksi.